

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษา ชลบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของโรงเรียน และระดับการจัดการศึกษา สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษา ชลบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของโรงเรียน และระดับการจัดการศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษา ชลบุรี

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี เขต 1, เขต 2, เขต 3, เขต 4 และเขต 5 ทุกสังกัดที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ที่ปฏิบัติตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนละ 1 คน จำนวนทั้งหมด 408 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 201 โรงเรียน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 168)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ

ตรวจสอบรายการ (check list) เพื่อสอบถาม เขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของโรงเรียน และระดับการจัดการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจ การปฏิรูปการศึกษา ตามภารกิจ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารวิชาการ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 79 ข้อ

2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนตาม ภารกิจการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended)

ทั้งนี้ แบบสอบถามดังกล่าวได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และนำแบบสอบถามไปทดสอบใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง .45 - .79 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือราชการเพื่อความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ไปถึงผู้บริหารโรงเรียนที่ดำเนินงานตาม ภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยนำไป ส่งด้วยตนเอง จำนวน 201 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา จำนวน 201 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิจัยทางสังคม- ศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science/SPSS for windows) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ใน เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา ชลบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินงานของโรงเรียน ตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของ โรงเรียน และระดับการจัดการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way

ANOVA) หากพบว่ามีความสำคัญทางสถิติ จะใช้วิธีการ LSD เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่

3. การวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา ชลบุรี โดยการหาความถี่และร้อยละ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี สรุปสาระสำคัญของกรวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยคือ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารวิชาการ และด้านบริหารงบประมาณ

1.1 การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ด้านบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางและมาก เรียงตามระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม การดำเนินงานนโยบายเร่งด่วนของรัฐ เช่น ยาเสพติด โรคเอดส์ เป็นต้น โดยได้รับความร่วมมือจากชุมชน ท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องอย่างดียิ่ง และการจัดบริการการศึกษาด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาเครือข่าย IT มาใช้ในการบริหารและกระบวนการเรียนการสอน

1.2 การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ด้านบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การยกย่องและส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีผลงานดีเด่น กำหนดมาตรฐานส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มคุณวุฒิ และจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย

น้อยที่สุด คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.3 การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่ การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ด้านบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับ ปานกลางและมาก เรียงตามระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาและขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และการตรวจสอบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังให้เป็นไปตามระเบียบ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสำรวจนักเรียนที่ต้องการ กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา โดยมีการทำระบบบัญชี ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบได้

1.4 การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่ การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ด้านบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และมาก เรียงตามระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูได้รับการ พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้และพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ส่วนข้อ ที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเตรียมพร้อมด้านคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนในการ กำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานเทียบระดับการศึกษาและ โอนผลการเรียนถูกต้อง เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขต พื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา ชลบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของโรงเรียน และระดับการจัดการศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

2.1 การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน ที่มีเขตพื้นที่ การศึกษาต่างกัน มีการดำเนินงานตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยพบว่า โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา 1 มีการ ดำเนินงานตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษามากกว่าโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา 2, 3, 4 และ 5

2.2 การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน ที่มีขนาด ของโรงเรียนต่างกัน มีการดำเนินงานตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีการดำเนินงานตาม ภารกิจการปฏิรูปการศึกษามากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กและ โรงเรียนที่มีขนาดกลาง

2.3.4 การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่ การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาขลบุรี ด้านบริหารวิชาการ ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาแตกต่างกับโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับ ประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาแตกต่างกับโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษามีการดำเนินงานตาม ภารกิจการปฏิรูปการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา และโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา

3. ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่ การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาขลบุรี สามารถสรุปแยกตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

3.1 ภารกิจด้านบริหารทั่วไป มีปัญหาการดำเนินงานเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

3.1.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

3.1.2 การจัดระบบสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร

จัดการ

3.1.3 การพัฒนานโยบายและการวางแผน

3.1.4 การส่งเสริมและการจัดบริการทางการศึกษา

3.1.5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

3.2 ภารกิจด้านบริหารงานบุคคล มีปัญหาการดำเนินงานเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ดังนี้

3.2.1 การเตรียมการบริหารงานบุคคล

3.2.2 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.2.3 การพัฒนาวิชาชีพครู

3.2.4 การประเมินผลการปฏิบัติงานครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.3 ภารกิจด้านบริหารงบประมาณ มีปัญหาการดำเนินงานเรียงลำดับจากมากไปหา

น้อย ดังนี้

3.3.1 การจัดสรรงบประมาณ

3.3.2 การบริหารการเงินและบัญชี

3.3.3 การจัดตั้งงบประมาณ

3.3.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา

3.3.5 การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

3.4 การกิจด้านบริหารวิชาการ มีปัญหาการดำเนินงานเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ดังนี้

3.4.1 การพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา

3.4.2 การปฏิรูปการเรียนรู้

3.4.3 การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.4.4 การปฏิรูปการเรียนรู้ในชุมชน

3.4.5 การจัดเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

3.4.6 การเทียบระดับการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน

อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี พบว่าการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะขอบข่ายของการปฏิรูปการศึกษาในการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษามุ่งสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบของครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ให้มุ่งมั่นต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 3) จึงทำให้โรงเรียนมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินภายนอก สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม (2545 ก, 2545 ข, 2545 จ, บทสรุป) พบว่า การดำเนินงานตามภารกิจ 4 ด้าน ของเขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาพิษณุโลก เขตที่ 1 เขตที่ 2 และเขตที่ 5 หลังมีการดำเนินงานโครงการนาร่องฯ โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก มีการดำเนินงานทุกพันธกิจ และมีคุณภาพสูง

เมื่อวิเคราะห์การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี เป็นรายด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านบริหารทั่วไป พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่อง

ปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ด้านบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะภารกิจด้านบริหารทั่วไปเป็นภารกิจที่สำคัญที่สถานศึกษาในจังหวัดหมายนาร่องต้องดำเนินการปฏิรูปให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐให้บังเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพและความทั่วถึงในการบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ข, หน้า 4) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินภายนอกของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม (2545 ก, 2545 ข, 2545 ง, บทสรุป) พบว่า การดำเนินงานด้านบริหารทั่วไปของเขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาพิษณุโลก เขตที่ 1 เขตที่ 2 และเขตที่ 4 หลังมีการดำเนินงานโครงการนาร่องฯ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกพันธกิจย่อย ส่วนเขตที่ 5 มีการดำเนินงานในระดับมากและมากที่สุดเกือบทุกพันธกิจย่อย ยกเว้นด้านการจัดระบบการประกันคุณภาพที่ปฏิบัติในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการสนับสนุน และส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมมากที่สุด เพราะโรงเรียนจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับขอบข่ายของการปฏิรูปการศึกษาในการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 6) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบข่ายของพันธกิจส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ข, หน้า 55) แต่โรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาเครือข่าย IT มาใช้ในการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนน้อยที่สุด เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อนำมาใช้ในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ด้วยโปรแกรม EIS และใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการศึกษาสถานศึกษาจะต้องมีระบบ และข้อมูลที่มีคุณภาพใช้ระบบข้อมูลเครือข่ายและพัฒนามาตรฐานการใช้ IT เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบข่ายของพันธกิจจัดการระบบสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ข, หน้า 26)

1.2 ด้านบริหารงานบุคคล พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ด้านบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 52 ได้กำหนดให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง รวมทั้งให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียม

บุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบข่ายของการปฏิรูปการศึกษาตามพันธกิจการเตรียมการบริหารงานบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ค, หน้า 5) และสอดคล้องกับ รายงานผลการประเมินภายนอกของ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม (2545 ก, 2545 ข, 2545 ค, 2545 ง, 2545 จ, บทสรุป) พบว่า การดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาพิษณุโลก เขตที่ 1 เขตที่ 2 เขตที่ 3 เขตที่ 4 และเขตที่ 5 หลัง มีการดำเนินงานโครงการนาร่องฯ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการยกย่อง และส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีผลงานดีเด่นมากที่สุด เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้ปฏิบัติงาน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของครูในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนควบคู่กันไป ซึ่งสอดคล้องกับขอบข่ายของการปฏิรูปการศึกษาในการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 3) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบข่ายของพันธกิจ การประเมินผลการปฏิบัติของครูและบุคลากรทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ค, หน้า 8) แต่โรงเรียนมีการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีบุคลากรที่จำกัด จึงไม่สามารถเลือกคนได้ แต่จะต้องให้ความสำคัญกับคนที่มีอยู่เดิม โดยการพัฒนาให้มีสมรรถภาพเหมาะสมกับงานในหน้าที่ เพื่อให้มีการใช้กำลังคนให้ได้ประโยชน์สูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ค, หน้า 36)

1.3 ด้านบริหารงบประมาณ พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษารถนารี ด้านบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 8 กำหนดให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ควบคู่กับระบบการบริหารการเงินและการบัญชี ระบบตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่าย เพื่อความโปร่งใส และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ง, หน้า 1) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินภายนอกของ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม (2545 ก, 2545 ข, 2545 จ, บทสรุป) พบว่า การดำเนินงานด้านบริหารงบประมาณของเขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาพิษณุโลก เขตที่ 1 เขตที่ 2 และเขตที่ 5 หลังมีการดำเนินงานโครงการนาร่องฯ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินภายนอกของ สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี (2545, บทสรุป) พบว่า การดำเนินงานด้านบริหารงบประมาณของเขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษากู้ด

หลังมีการดำเนินงานโครงการนำร่องฯ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษามากที่สุด อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารงบประมาณแบบใหม่ที่จะต้องดำเนินการในปีงบประมาณ 2547 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของภารกิจการศึกษาปฏิบัติงานงบประมาณและพันธกิจการจัดตั้งงบประมาณ ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงบประมาณด้วยความโปร่งใส และตรวจสอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ง, หน้า 2) แต่โรงเรียนมีการดำเนินงานในการสำรวจนักเรียนที่ต้องการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา โดยมีการทำระบบบัญชีควบคุม ติดตาม และตรวจสอบได้น้อยที่สุด อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีบุคลากรที่จำกัด ไม่มีผู้ทำหน้าที่นี้โดยเฉพาะ จึงไม่มีการสำรวจนักเรียนที่มีความต้องการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา และการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่รัฐจะเป็นผู้จ่ายให้แก่ผู้เรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 8 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ง, หน้า 2) ดังนั้น เพื่อแก้ไขความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่รายได้น้อย ทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน สถานศึกษาควรดำเนินการช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายแก่ผู้ที่กำลังศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ยกเว้นค่า ธรรมเนียมต่าง ๆ การดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จัดหาทุนการศึกษาจากแหล่งทุนภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่ายของภารกิจการศึกษาในการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 11)

1.4 ด้านบริหารวิชาการ พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา การศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ด้านบริหารวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับภารกิจด้านนี้มาก ตามแนวทางในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยยึดงานวิชาการเป็นหลัก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531, หน้า 7) ซึ่งสอดคล้องกับขอบข่าย และวัตถุประสงค์ของภารกิจการศึกษาปฏิรูปงานวิชาที่ว่า “คุณภาพการศึกษาที่แท้จริงอยู่ที่การบริหารงานวิชาการและการบริหารจัดการของสถานศึกษา” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 จ, หน้า 1) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินภายนอกของ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม (2545 ก, 2545 ข, 2545 ง, 2545 จ, บทสรุป) พบว่า การดำเนินงานด้านบริหารงบประมาณของเขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาพิษณุโลก เขตที่ 1 เขตที่ 2 เขตที่ 4 และเขตที่ 5 หลังมีการดำเนินงานโครงการนำร่องฯ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินภายนอกของ

สถาบันราชภัฏภูเก็ต (2545, บทสรุป) พบว่า การดำเนินงานด้านบริหารวิชาการของเขตพื้นที่ นำร่องปฏิรูปการศึกษาก่อน หลังมีการดำเนินงานโครงการนำร่องฯ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับกับรายงานผลการประเมินภายนอกของ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี (2545 ก, บทสรุป) พบว่า การดำเนินงานด้านบริหารวิชาการของเขตพื้นที่ นำร่องปฏิรูปการศึกษามหาวิทยาลัย เขตที่ 1 หลังมีการดำเนินงานโครงการนำร่องฯ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง กับรายงานผลการประเมินภายนอกของสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี (2545 ข, บทสรุป) พบว่า การดำเนินงานด้านบริหารวิชาการของเขตพื้นที่ นำร่องปฏิรูปการศึกษามหาวิทยาลัย เขตที่ 2 หลัง มีการดำเนินงานโครงการนำร่องฯ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานเกี่ยวกับครูได้รับการพัฒนา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด อาจเป็นเพราะ โรงเรียนปฏิบัติตาม แนวการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้มุ่งเน้น การปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จัก แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งการพัฒนาความ เจริญงอกงาม ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมไปในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และขอบข่ายของพันธกิจการปฏิรูปการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 จ, หน้า 20) แต่ โรงเรียนมีการดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมด้านคณะกรรมการเทียบ โอนผลการเรียนในการ กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานเทียบระดับการศึกษาและ โอนผลการเรียนถูกต้อง เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดค่าน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะพันธกิจการเทียบระดับการศึกษา และ การเทียบ โอนผลการเรียนมีข้อจำกัดด้านกฎหมายที่ยังแก้ไขไม่เรียบร้อย จึงทำให้สถานศึกษาไม่ สามารถดำเนินการได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 จ, หน้า 2)

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขต พื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา ชลบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของโรงเรียน และระดับการจัดการศึกษา พบว่า

2.1 การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ที่มีเขตพื้นที่ การศึกษาต่างกัน มีการดำเนินงานตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาเป็นนโยบายที่ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินงาน หรือเป็นผลมา จากการอบรมของเขตพื้นที่นำร่อง หรือเกิดจากการบริหารของหน่วยงานต้นสังกัดเดิมที่มีการ สนับสนุน ส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษามาโดย ตลอด จึงทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี จึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ โกศล กิตินิรันดรภูด (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งปฏิบัติงานในทุกเขตที่ตั้ง มีปัญหาการศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม (2545 ก, บทสรุป) ได้รายงานผลการประเมินภายนอกโครงการนาร่องปฏิรูปการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาพิษณุโลก เขตที่ 1 ซึ่งเป็นเขตพื้นที่นาร่องขนาดเล็ก มีการดำเนินงานตามภารกิจ 4 ด้าน หลังมีการนาร่องฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในขณะที่สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ (2545, บทสรุป) ได้รายงานผลการประเมินภายนอกโครงการนาร่องปฏิรูปการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ซึ่งเป็นเขตพื้นที่นาร่องขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานตามภารกิจ 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2.2 การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีการดำเนินงานตามภารกิจการศึกษาไม่แตกต่างกัน เพราะขอบข่ายของการปฏิรูปการศึกษาในการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีการเร่งรัดพัฒนานักบริหาร โดยมีการเพิ่มพูนแนวความคิด ความรู้ ตลอดจนทักษะในการบริหาร และการจัดการ เพื่อให้สามารถพัฒนาโรงเรียนและสถานศึกษาให้มีคุณภาพก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 5) ดังนั้น ผู้บริหารทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนขนาดใด จึงได้รับการพัฒนาและเพิ่มพูนประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษา จึงทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนแต่ละขนาด ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อำนวย เกทพ้อคำ (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 พบว่า ปัจจัยแวดล้อมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับเหมาะสม ส่วนคุณภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับคุณภาพดี โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คุณภาพการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ จุฑารัตน์ พิบูลย์ (2534, หน้า 89) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารบุคลากรของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการบริหารงานบุคลากร โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สามารถ บุญทอง (2537, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สงขลา พบว่า การพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมและรายวิธีไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ มังกรแก้ว ครุณศิริ (2538, หน้า 172) ได้ทำวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะต่อการปฏิบัติงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เพดเจตต์ (Padgett, 1981) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการบังคับบัญชาของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหารไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ นิกร ศิลปวิทย์ (2542, หน้า 69) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพการวางแผนการใช้บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว 5 ด้าน พบว่า สภาพการวางแผนการใช้บุคลากรจำแนกตามขนาดของ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีสภาพการวางแผนการใช้บุคลากรโดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ พิมลพร รอดเรืองศรี (2539, หน้า 98) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ในแต่ละด้านและ โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับ โกศล กิตินันท์กุล (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งปฏิบัติงานในทุกขนาดโรงเรียน มีปัญหาการปฏิรูปการศึกษาทั้ง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกัน

2.3 การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา ปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน มีการดำเนินงานตามภารกิจการศึกษา ปฏิรูปการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษามีการดำเนินงานตามภารกิจการศึกษา มากกว่าโรงเรียนระดับประถมศึกษาและโรงเรียนระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา เพราะว่า กรมสามัญศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาปัจจัยที่จัดการสร้างเสริมและพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร หลักสูตร สภาพแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้ ชุมชน และบุคลากรทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จ แต่ก็ยังมีปัญหาคือ แนวคิดในการทำงานเพื่อให้เกิดการพัฒนา รูปแบบใหม่ที่ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูอาจยังไม่เข้าใจอย่างชัดเจนถึงแนวปฏิบัติในการปฏิรูปการศึกษาซึ่งกรมสามัญศึกษาได้มอบนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกรมสามัญศึกษาว่า การปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริงต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานเพื่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบใหม่ โดยจัดประชุมสัมมนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา (กระทรวง

ศึกษาธิการ, 2543 ข, หน้า 92) จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษามีการดำเนินงานตามภารกิจการศึกษาการปฏิรูปการศึกษามากกว่าโรงเรียนระดับอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ กิติชัย รุจิมงคล (2544, หน้า 90) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 12 พบว่า โรงเรียนที่มีระดับชั้นที่เปิดสอนต่างกัน มีประสิทธิผลโดยรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ รัสเซล และคณะ (Russell et al., 1987) ได้ทำวิจัยกับครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในรัฐไอโอวา จำนวน 316 คน พบว่า ระดับที่สอนเป็นตัวทำนายความสามารถในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ และสอดคล้องกับ เมคเมนท์ (Maidment, 1989) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสนับสนุนบุคลากรและแนวทางในการพัฒนาบุคลากรสำหรับผู้บริหารในสหรัฐอเมริกา พบว่า แม้จะมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่บ้าง การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่ยังดำเนินการไปได้ดี โดยเฉพาะครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่างก็ได้ช่วยแก้ปัญหาขัดขัดต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาเหล่านี้

3. ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษาการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี พบว่า โรงเรียนมีปัญหาการดำเนินงานจำแนกแยกตามภารกิจการศึกษา 4 ภารกิจ ดังนี้

3.1 ภารกิจด้านบริหารทั่วไป โรงเรียนมีปัญหามากที่สุดในพื้นที่ศึกษาเพิ่มเติม

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach : WSA) อาจเนื่องมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานที่ถูกต้อง เพราะตามการศึกษาการปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนจะต้องมีกระบวนการทำงาน ร่วมกัน ทั้งครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน ในการพัฒนา โรงเรียนทั้งระบบ ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมในโรงเรียน และการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนองค์รวม ซึ่งสอดคล้องกับข้อบ่งชี้การดำเนินงานในพื้นที่ศึกษาเพิ่มเติมประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ก, หน้า 12) และสอดคล้องกับกลยุทธ์การปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษาที่โรงเรียนต้องดำเนินการปฏิรูปในองค์รวม เน้นการใช้แผนยุทธศาสตร์ในการปรับเปลี่ยน การจัดการที่ดี และตรวจสอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ก, หน้า 22) และเขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ได้ดำเนินการนาร่องการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านสวนอุดมวิทยา สังกัด สปอ.เมืองชลบุรี, โรงเรียนบ้านหนองเคตุใหญ่ สปอ.บางละมุง, โรงเรียนบ้านหนองเงิน สปอ.บ้านบึง, โรงเรียนวัดห้วยยาง สปอ.พานทอง และโรงเรียนวัดพิบูลย์สังฆกรรม สปอ.ศรีราชา (สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี, 2545, หน้า 47)

3.2 ภารกิจด้านบริหารงานบุคคล โรงเรียนมีปัญหามากที่สุดในพื้นที่กิจการเตรียมการบริหารงานบุคคล เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลสำมะโนประชากรวัยเรียน เนื่องจากโรงเรียนบุคลากรที่จำกัด ไม่ครบชั้นเรียนและไม่ตรงสาขาวิชาที่สุด ขาดแคลนบุคลากร ที่จะมาปฏิบัติงานด้านธุรการการเงิน เพราะครูต้องทำหน้าที่หลายอย่างในเวลาเดียวกัน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ไม่สามารถรวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลสำมะโนประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่บริการทางการศึกษาของโรงเรียนได้ ดังนั้น โรงเรียนจะต้องจัดทำข้อมูลการสูญเสียกำลังคนและเสนอให้คณะกรรมการโรงเรียนทราบ ซึ่งตามขอบข่ายของการปฏิรูปการศึกษา เรื่องการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้แก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู โดยการบรรจุแต่งตั้งครู ให้ครบทุกตำแหน่งตามแผนอัตรากำลังของแต่ละสถานศึกษา การเกลี้ยอัตรากำลังครู และการลดจำนวนครูช่วยราชการให้เหลือน้อยที่สุด สำหรับครูสอนวิชาขาดแคลนให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 4)

3.3 ภารกิจด้านบริหารงบประมาณ โรงเรียนมีปัญหาที่สุดในพื้นที่กิจการจัดสรรงบประมาณ เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ อาจเนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กจะได้รับจัดสรรงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนเขตในเมืองจะได้รับจัดสรรงบประมาณมากกว่าโรงเรียนเขตนอกเมือง ซึ่งโรงเรียนจะไม่ทราบเกณฑ์ในการจัดสรรของหน่วยงานต้นสังกัด ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 8 กำหนดว่า รัฐจัดสรรงบดำเนินการและงบลงทุนให้แก่สถานศึกษาของรัฐ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ง, หน้า 2) ดังนั้น ตามแนวการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมในการจัดสรรงบประมาณในปี 2547 เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบข่ายของพื้นที่กิจการจัดสรรงบประมาณ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ง, หน้า 8) และให้สอดคล้องกับขอบข่ายของการปฏิรูปการศึกษาในการพัฒนาองค์กรทุกระดับ โดยจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและให้สถานศึกษาสามารถบริหารงานได้อย่างคล่องตัว และมีประสิทธิภาพสูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 10)

3.4 ภารกิจด้านบริหารวิชาการ โรงเรียนมีปัญหาที่สุดในพื้นที่กิจการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา เกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรของสถานศึกษา อาจเนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดทำสาระของหลักสูตรระดับสถานศึกษาที่ถูกต้อง เพราะในการนำร่องมีสถานศึกษาที่นำร่องการใช้หลักสูตร จำนวน 47 โรงเรียน (สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี, 2545, หน้า 59) ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีหลักสูตรที่มีลักษณะหลากหลาย

เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ทั้งนักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และนักเรียนที่มีลักษณะบกพร่องทางกาย จิตใจ และอารมณ์ จัดเนื้อหาสาระในหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนและสังคม มีกระบวนการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญปัญหา การปฏิบัติจริงที่ปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยการอ่าน การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตามแนวปฏิรูป การศึกษา โรงเรียนจะต้องจัดทำสาระของหลักสูตรของสถานศึกษาและจัดการเรียนรู้ขึ้นใช้เอง โดยให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและศักยภาพของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของพันธกิจการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 จ, หน้า 10) และ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มีการกระจายอำนาจให้ สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนขึ้นใช้เอง โดยให้มีอิสระในการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดทำสาระของหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและศักยภาพของสถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2544)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 ควรให้โรงเรียนนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารและการจัดการเรียน การสอน
- 1.2 ควรให้โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 1.3 ควรให้โรงเรียนมีการสำรวจนักเรียนที่ต้องการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา โดยมีการ ทำระบบบัญชี ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบได้
- 1.4 ควรให้โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมในด้านคณะกรรมการเทียบ โอนผล การเรียน และเทียบระดับการศึกษา
- 1.5 ควรอบรมให้ความรู้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาใน โรงเรียนเกี่ยวกับ แนวทางการดำเนินงานการพัฒนา โรงเรียนทั้งระบบ
- 1.6 ควรจัดสรรบุคลากร (ครู) เพิ่มให้ครบชั้นเรียน และควรให้บุคลากรด้านธุรการ และการเงินไปปฏิบัติงานที่โรงเรียน
- 1.7 ควรให้หน่วยงานต้นสังกัดแจ้งเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนทราบ
- 1.8 ควรมีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ สาระหลักสูตรระดับสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงาน โรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน ที่มีต่อ โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University